

SkalActueel nr. 37

maart 2004

**Kwartaalbrief met informatie over regelgeving,
inspectie & certificatie
van de biologische productie in Nederland
ISSN nr. 1569 - 3872**

In dit nummer:

[Voorwoord: ook u heeft een controletaak](#)

[Belangrijk! Gaat u gangbaar uitgangsmateriaal gebruiken?](#)

[Laatste nieuws: controle op ggo's uitgebreid](#)

[Biologische producten en ggo's in het nieuws](#)

[Ggo's: controlebeleid van Skal](#)

[Veranderingen regelgeving veehouderij](#)

[Nieuw aanvraagformulier ontheffing gangbaar uitgangsmateriaal](#)

[Nieuwe gentechnologievrij-verklaring per 1 april a.s.](#)

[Ggo-gewassen en biologische teelt](#)

[Nieuw meldpunt biologische varkens](#)

[Let goed op wat u aankoopt!](#)

[Resultaten overige projectinspecties](#)

[Betrouwbaarheid van biologisch](#)

[Biologische producten beter traceerbaar](#)

[Etiketten, geef ze aandacht!](#)

[Diverse berichten van kantoor Skal](#)

Voorwoord: ook u heeft een controletaak

Als het om gaat om de betrouwbaarheid van het biologisch product heeft u een belangrijke rol te vervullen.

Twijfelt u namelijk aan de biologische aanduiding op producten die aan u geleverd zijn?

Meld dat direct aan Skal. Op deze manier stelt u ons in staat om vroegtijdig in te grijpen. Daar zijn de consumenten, de producenten en de hele sector bij gebaat!

Zo kreeg Skal laatst enkele meldingen van aangeslotenen binnen over residuen van niet-toegestane gewasbeschermingsmiddelen. Skal heeft toen direct de controle-organisaties van de toeleveranciers en de afnemers geïnformeerd. De bedrijven hebben zelf de partijen geblokkeerd en de biologische aanduidingen verwijderd.

Dus: ook u heeft een controletaak!

Lees hier meer over onder ["Twijfelt u? Is een product wel biologisch?"](#)

Belangrijk! Gaat u gangbaar uitgangsmateriaal gebruiken?

Let op: een ontheffing voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal moet u vóór het inzaaien/poten in uw bezit hebben. Skal verleent geen ontheffingen met terugwerkende kracht. Vraag ontheffing aan met het nieuwe aanvraagformulier; zie verderop in dit blad.

Als u de inspecteur geen ontheffing kunt laten zien, moet u het betreffende product gangbaar afzetten. Skal zal hier vanaf nu strikt op toezien.

Laatste nieuws: controle op ggo's uitgebreid

Naast de controle op ggo's in veevoeders heeft Skal onlangs monsters genomen van consumentenproducten met 'risicovolle' ingrediënten, zoals soja en soja-lecithine.

TNO Voeding analyseert deze monsters. Skal zal de uitslag binnenkort bekendmaken.

Lees op blz. 2 verder over ggo's en de [controle](#) hierop.

Biologische producten en ggo's in het nieuws

In februari jl. was de biologische sector plotseling in het nieuws. Aanleiding was een Brits onderzoek waaruit bleek dat ook biologische producten genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) kunnen bevatten. De pers bracht het nieuws als schokkend en vroeg naar het oordeel van de controle-organisatie.

De eerste vraag was of Skal kan garanderen dat biologische producten niet vervuild zijn met ggo's. Skal antwoordde: "Nee, 100% garantie kunnen wij niet geven, maar biologische producten met EKO-Keurmerk zijn wel de schoonste producten. Bij gangbaar voedsel is de kans op vervuiling groter dan bij biologisch voedsel. Skal controleert bij 2300 boeren, tuinders en

fabrikanten. Het probleem is bij ons bekend en Skal controleert al enkele jaren hierop".

Vervolgens was de vraag of de extra betalende consument van biologische producten dan niet voor lucht betaalt. Skal antwoordde: "Nee, consumenten betalen voor een schoon, diervriendelijk, milieuvriendelijk en natuurlijk product. Consumenten betalen extra omdat boeren en fabrikanten een extra inspanning leveren om aan de vele wettelijke eisen te voldoen. Juist dat laatste controleert Skal. Biologisch moet betrouwbaar zijn".

Ggo's: controlebeleid van Skal

In de biologische productie mogen geen ggo's worden gebruikt.

Skal controleert hierop ondermeer door de aanwezigheid van gentechnologievrij-verklaringen. U als ondernemer heeft rond ggo's dus een grote verantwoordelijkheid!

Ook neemt Skal monsters van risicoproducten en laat ze analyses uitvoeren op de aanwezigheid van ggo's.

- Bij een uitslag hoger dan 0,9% moeten producten als ggo worden geëtiketteerd en zijn ze automatisch niet biologisch.
- Onder de 0,9% onderzoekt Skal van geval tot geval of en zo ja, welke maatregelen zijn genomen om ggo-besmetting te voorkomen. Kortom: of de biologische productiemethode is gevolgd. Als de besmetting te wijten is aan onvoldoende voorzorgsmaatregelen mag het product niet langer de aanduiding biologisch dragen.

Regelgeving & voorschriften

Veranderingen regelgeving veehouderij

Met ingang van 2004 zijn enkele voorschriften voor de biologische veehouderij gewijzigd. Het gaat om voorschriften in bijlage I en II van Verordening (EEG) nr. 2092/91.

Opzet gangbare dieren

In de vorige Skal Actueel is al gemeld dat de mogelijkheid gangbare jonge dieren op te zetten is verlengd tot 31 december 2004 (bijlage I, deel B, onderdeel 3.4 en 3.6).

Toegelaten gangbare voedermiddelen en toevoegingsmiddelen

De lijsten met toegelaten voedermiddelen en toevoegingsmiddelen zijn op een aantal onderdelen aangepast (bijlage II, deel C en D).

Voer voor herbivoren van eigen bedrijf

Voeder voor herbivoren (rundvee, schapen, geiten, paarden) moet in

beginsel voor 50% van het bedrijf zelf afkomstig zijn of als dit niet kan, in samenwerking met andere landbouwbedrijven worden geproduceerd (Bijlage I, deel B, onderdeel 4.3).

Pluimveevoer

Het voer voor vleespluimvee in de mestperiode hoeft niet meer voor tenminste 65% uit een mengsel van graan, eiwithoudende gewassen en oliehoudende zaden te bestaan (Bijlage I, deel B, onderdeel 4.10).

Altijd op de hoogte met www.skal.nl

Onze website www.skal.nl biedt u altijd de actuele versie van de regelgeving ([onder regelgeving/overzicht](#)).

Nieuw aanvraagformulier ontheffing gangbaar uitgangsmateriaal

Skal heeft een nieuw aanvraagformulier opgesteld voor het aanvragen van ontheffing voor het gebruik van gangbaar zaaizaad en vegetatief teeltmateriaal.

Alle oude versies van dit formulier zijn vervallen.

Vanaf heden moet u het nieuwe aanvraagformulier gebruiken.

Bent u een agrarisch ondernemer? Dan treft u bij deze Skal Actueel een exemplaar aan van het nieuwe aanvraagformulier. U kunt het [nieuwe formulier](#) ook vanaf de Skal-website printen (zie Nieuws) of telefonisch bij Skal aanvragen (038 - 426 8181).

Nieuwe gentechnologievrij-verklaring per 1 april a.s.

Eind vorig jaar is een nieuwe gentechnologievrij-verklaring geïntroduceerd. Het gebruik hiervan is per 1 april a.s. verplicht. Dit betekent dat u met uw leverancier afgesproken moet hebben dat deze vanaf dat moment de nieuwe verklaring verstrekt.

Vanaf 1 april a.s. vindt standaard controle plaats op de aanwezigheid en de juistheid van de verklaring. Bij het niet voldoen aan deze eis volgen zonodig sancties.

De nieuwe verklaring vindt u op de website van Skal (www.skal.nl) onder Regelgeving, waarbij u vervolgens doorklikt bij [genetisch gemodificeerde organismen](#). Hier kunt u zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige versie downloaden. Er is een verklaring beschikbaar voor grond- en hulpstoffen, en ook één voor uitgangsmateriaal. Via deze weg kunt u ook de Checklist Gentechnologievrij produceren inzien. Deze kunt u ook telefonisch bij Skal aanvragen (038 - 426 8181).

Ggo-gewassen en biologische teelt

De nieuwe EU-wetgeving die de teelt van genetisch gemodificeerde

gewassen mogelijk maakt regelt niet hoe u als biologische teler kunt voorkomen dat uw gewassen met ggo's worden besmet. De Europese wetgeving laat het namelijk aan de afzonderlijke EU-lidstaten over om normen op te stellen waar telers van ggo-gewassen zich aan moeten houden. Een nog op te zetten openbaar register met gewassen en percelen kan voor telers dienen als informatiebron over ggo-teelten.

Nieuw meldpunt biologische varkens

Het adres van het meldpunt voor biologische varkens is gewijzigd. Met onmiddellijke ingang wordt het meldpunt bemand door:

Floor de Heer
tel.: 06-53966712
fax: 0348-401826
e-mail: f.de.heer@12move.nl

Floor de Heer neemt het meldpunt over van Willy Veltmaat, die het meldpunt sinds juni 2002 heeft beheerd.

Wanneer u varkens aanvoert op uw bedrijf, moeten deze van biologische herkomst zijn. Slechts in enkele gevallen verleent Skal ontheffing om gangbare varkens en biggen op te leggen. Deze ontheffingsmogelijkheid geldt alleen voor vrouwelijke dieren die nog niet geworpen hebben en voor biggen bestemd voor de fokkerij die minder wegen dan 35 kg. Als u ontheffing wilt aanvragen voor deze categorie dieren, dan dient u eerst bij het meldpunt te informeren of deze dieren biologisch beschikbaar zijn.

Bij ontvangst van het ontheffingsverzoek zal Skal bij het meldpunt verifiëren of er inderdaad geen biologische varkens of biggen beschikbaar zijn. Wanneer u geen contact met het meldpunt heeft opgenomen of wanneer er wel biologische varkens of biggen beschikbaar zijn, zal Skal de ontheffing niet verlenen.

Let goed op wat u aankoopt!

Voor alle producten die u gebruikt in de biologische productiemethode (bijv. ruw- en krachtvoer, dieren, uitgangsmateriaal, paddestoelensubstraat en mest) bent u verplicht om middels een ingangscntrole na te gaan of deze producten voldoen aan de voorwaarden, zoals gesteld in Verordening (EEG) nr. 2092/91. Van al deze producten dient u bewijsmaterialen te kunnen overleggen als de inspecteur of Skal u daar om vraagt. Hieruit moet blijken dat de producten gebruikt mogen worden in de biologische landbouw. Zie onderstaande voorbeelden.

- Aanvoeren gangbare mest

Bij het aanvoeren van gangbare mest dient u aan Stichting Skal aan te

kunnen tonen dat de mest afkomstig is uit een "toegestaan" dierhouderijsysteem. Dit kan met behulp van de meest recente gegevens van de Landbouwtelling of een verklaring van herkomst van de leverancier van de mest waarin de leverancier ook toestemming geeft om op zijn bedrijf het dierhouderijsysteem te controleren. De voorwaarden voor het gebruik van gangbare mest kunt u lezen in het Informatieblad Plantaardige Productie.

- Ruwvoer van natuurorganisaties is niet per definitie biologisch!

In de praktijk krijgen we nog wel eens de vraag of producten (ruwvoer) van percelen die onder beheer staan van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of een der provinciale landschappen altijd gevoerd mogen worden aan biologisch gehouden dieren. Het antwoord daarop is nee. Producten van deze percelen die niet onder controle van Stichting Skal staan moeten als gangbaar aangemerkt worden. Het is niet toegestaan om gangbaar ruwvoer aan uw biologisch gehouden dieren te voeren.

In 2004 zal Skal strenger toezicht houden op het correct en volledig uitvoeren van de ingangscntrole. Het niet of onvolledig uitvoeren van de ingangscntrole kan gevolgen hebben voor uw certificatie!

Inspecties

Resultaten overige projectinspecties

Skal spoort gericht op door middel van projectinspecties. Deze zijn gericht op een specifiek risico van een product, bedrijfsactiviteit of keten. We hebben u al eerder geïnformeerd over de keteninspecties bij varkens en eieren, de inspecties in winkels en de controles op ggo's in veevoerders. Hieronder volgen de resultaten van de overige projectinspecties.

Uitgangsmateriaal, onkruidbestrijding en gewasbescherming

Op 222 bedrijven zijn 290 gewassen hierop geïnspecteerd. Skal constateerde geen afwijkingen voor uitgangsmateriaal en onkruidbestrijding. Van de op residu geanalyseerde monsters voldeed alles op 2 na. In één appelmonster is carbaryl aangetroffen; in één mengmonster aardappels chloorthalonil. De contaminatie in het appelmonster bleek een gevolg te zijn van drift.

Paddestoelen

Via een schriftelijke enquête is paddestoelentelers gevraagd informatie te verschaffen over de samenstelling van het gebruikte substraat. Van de 19 bedrijven waren slechts 6 bedrijven op de hoogte van de samenstelling of

hadden documenten waarin de leverancier verklaarde dat het substraat voldeed aan de biologische eisen.

Mest

Bij 65 bedrijven is gekeken naar de aangevoerde mest: hoeveelheid, herkomst, mestcode, bedrijfsinformatie van het bedrijf van herkomst. Voorlopige uitkomst: de ingangscntrole op gangbare mest is nog onvoldoende. Deze projectinspectie loopt door in 2004.

Gebruikt u gangbare mest? Vraag naar verklaring van herkomst!

Betrouwbaarheid van biologisch

Twijfelt u? Is een product wel biologisch?

U kunt eraan twijfelen of een geleverde partij producten wel biologisch geproduceerd is omdat:

- de prijs erg laag is;
- het product niet-toegestane gewasbeschermingsmiddelen of ggo's bevat;
- u vraagtekens zet bij een certificaat van uw toeleverancier.

Wat moet u als Skal-aangeslotene bij twijfel doen?

Twee dingen:

1. De aanduidingen die verwijzen naar de biologische productie verwijderen of de partij blokkeren zodat deze niet meer in de handel is. De geblokkeerde partij mag pas weer als biologisch verwerkt of verhandeld worden als de twijfel is weggenomen. Bijvoorbeeld nadat u informatie heeft ingewonnen bij uw toeleverancier of dat uit contra-analyse blijkt dat er geen gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn. Noteer en archiveer de informatie die de twijfel heeft weggenomen;
2. U informeert onmiddellijk Skal (afdeling Certificatie). Dus ook in het geval u de partij terugstuurt naar uw leverancier.

Bovenstaande werkwijze dient u in uw bedrijfsvoering op te nemen. Deze is gebaseerd op Verordening (EEG) Nr. 2092/91, Bijlage III, Algemene bepalingen onder punt 9 (eerste gedeelte).

Door Skal te informeren helpt u Skal erop toe te zien dat producten die niet biologisch geproduceerd zijn ook niet verder als zodanig in de handel komen. Daarnaast kan Skal op basis van diverse meldingen vanuit de bedrijven zelf, tijdig een structureel probleem onderkennen.

U vervult als ondernemer dus een belangrijke rol!

Biologische producten beter traceerbaar

Een keteninformatiesysteem voor de biologische landbouw: dat is het doel

van de Vakgroep LTO/Biologica Biologische Landbouw, Skal, de VBP (Vereniging van Biologische Productie- en handelsbedrijven) en Wageningen UR. Dit systeem moet de controle op en de traceerbaarheid van biologische producten verbeteren. Het consumentenvertrouwen in de biologische landbouw kan daardoor toenemen. Eind 2004 moeten prototypes van het systeem voor twee biologische ketens operationeel zijn.

De wettelijke eisen voor voedselveiligheid en traceerbaarheid van voedingsmiddelen nemen steeds verder toe. Voor producten met het EKO-keurmerk is het bovendien van belang dat deze gegarandeerd biologisch zijn. Recente voorbeelden (bijv. rozijnen uit Turkije) maken duidelijk dat verontreiniging of fraude bij één afzonderlijk product uitstraalt naar een groot deel van de biologische keten.

De belangenbehartigers van de biologische sector willen deze kwetsbaarheid verminderen door middel van een keteninformatiesysteem. Hiermee kan men bij een productiefout snel reageren en is betrouwbare informatie beschikbaar over de oorsprong, productiemethode en de verwerkings- en handelsstappen van een specifiek product.

Etiketten, geef ze aandacht!

In de vorige Skal Actueel hebben we aangekondigd dat Skal etiketten en labels niet langer vooraf beoordeelt. U moet er als ondernemer zelf voor zorgen dat uw etiket voldoet aan de regels. Dat is in uw eigen belang en in het belang van de hele biologische sector. Het gaat immers om betrouwbaarheid!

Let daarom op de juiste biologische aanduiding, vermelding van uw Skal-bedrijfsnummer en juiste weergave van het EKO-keurmerk.

Voorbeelden van etiketten vindt u op www.skal.nl onder "Reglementen" onder "[Regelgeving / Overzicht](#)".

Ook kunt u deze voorbeelden telefonisch aanvragen waarna u ze per post ontvangt.

Berichten van kantoor Skal

Tarieven 2004 vastgesteld door LNV

Minister Veerman van LNV heeft de tarieven voor wat betreft de publiekrechtelijke taken van Skal vastgesteld. De tarieven staan vermeld in het [Tarievenblad 2004](#) dat u begin dit jaar is toegezonden.

Wanbetalers

Vanwege wanbetaling heeft Skal na een waarschuwing de certificatieovereenkomst met vier bedrijven beëindigd. Skal zal de eventuele afnemers van hun producten meedelen dat het certificaat van

hun leverancier niet langer geldig is.

Voorkom dit soort situaties door tijdig aan uw financiële verplichtingen te voldoen!

Beoordeling inputs gewijzigd

Vanaf 1 april a.s. beschouwt Skal een inputcertificaat niet langer als garantie. Skal krijgt onvoldoende zekerheid of de inputcertificatie voldoet aan de eisen van de EU-verordening. Daarom beoordeelt Skal de inputs voortaan zelf. Zie voor nadere informatie onder [Nieuws](#).

Voorlopig geen verstrekking AB-waardig certificaat door Skal

Om het Franse AB-logo op een biologisch product te mogen aanbrengen, gelden aanvullende eisen.

De Franse overheid is momenteel bezig deze aanvullende eisen te herzien. Zolang dit proces gaande is, kan Skal voor de benodigde grondstoffen geen AB-waardig-certificaten afgeven of verlengen.

Gebruik van het AB-logo op het eindproduct is nog wel toegestaan. De aangeslotene is echter zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de aanvullende eisen.

Ook de registratieplicht en de eis om een contract met de Franse controleinstantie Ecocert af te sluiten voor gebruik van het logo zijn vooralsnog vervallen.

Wanneer deze situatie wijzigt, kunt u dit lezen in Skal Actueel en op www.skal.nl.

Gegevens gecertificeerde bedrijven

Diverse aangeslotenen hebben gereageerd op een commerciële mailing waarin vermeld stond dat men hun adres van Skal had verkregen. Men heeft echter gebruik gemaakt van de verplichte openbare lijst van gecertificeerde bedrijven die op www.skal.nl is te vinden. Om niet de indruk te wekken dat Skal commerciële gegevens verstrekt, vraagt Skal gebruikers van deze gegevens de herkomst hiervan te vermelden, namelijk de openbare lijst van gecertificeerde bedrijven die Skal vanwege haar accreditatie verplicht is te publiceren.

Skal aanwezig op Biofach

Tijdens de afgelopen Biofach in Neurenberg (19-22 februari jl.) heeft Skal intensief contact gehad met diverse aangesloten bedrijven, buitenlandse bedrijven, overheden en andere controle-instanties.

Deze contacten waren bijzonder nuttig om onze eigen werkwijze en de onderlinge samenwerking verder te verbeteren. Bovendien kregen we de kans om aan buitenlandse bedrijven en controle-instanties uit te leggen hoe onze controle in Nederland in elkaar steekt. Daarmee hebben we bij kunnen dragen aan de betrouwbaarheid van de Nederlandse biologische producten.

Organic Directory for Europe

Belangstelling voor deze gids met relevante instellingen en vele biologische bedrijven?

Deze is te bestellen via www.biobank.it of per e-mail ordini@biobank.it

Skal Actueel per e-mail

Wilt u in het vervolg Skal Actueel (ook) al enkele dagen eerder per e-mail ontvangen? Een e-mail naar cm@skal.nl is voldoende.

Vanuit het bestuur

Het Algemeen Bestuur heeft in haar vergadering van medio februari o.a. het volgende besloten.

- Het huidige beleid ten aanzien van residuen en ggo's blijft vooralsnog ongewijzigd; wél wil het bestuur de komende tijd een fundamentele discussie voeren over de benadering van de problematiek: gaat het om het gebruik (systeembenadering) en/of de aanwezigheid van residuen en ggo's (analytische benadering)?
- Het Dagelijks Bestuur zal met het ministerie van LNV spreken over de verantwoordelijkheid (en daarmee de aansprakelijkheid) van het ministerie enerzijds en van Skal anderzijds als het gaat om interpretaties van regelgeving.
- Ondanks enkele verzoeken om heroverweging houdt het bestuur vast aan het besluit om de beoordeling vooraf van etiketten te beëindigen.
- De in 2003 geleverde controleprestaties krijgen de instemming van het bestuur.
- Het bestuur keurt de begroting voor 2004 goed.

De volgende Skal Actueel verschijnt in juni a.s.

[Eerdere versies van Skal Actueel vindt u op www.skal.nl onder Publicaties](http://www.skal.nl)